

שאלות תרגול- נזיקין ב'

1. אירעה תאונת דרכים ברכב שהיה מבוטח בביטוח חובה בחברת "ביט ביטוח", וראובן ושמעון שהיו ברכב נהרגו, למרבה הצער. למרות כל מאמצי חוקר המשטרה אי אפשר לדעת מי נהג ברכב, ראובן או שמעון. מתברר כי לראובן לא היה רישיון נהיגה, ולכן טוענת חברת "ביט ביטוח" כי משלא הוכחה זהות הנהג ולא הוכח שלאותו נהג היה רישיון נהיגה תקף היא פטורה מחבות ועל "קרנית" לפצות את יורשי עיזבונם של ראובן ושמעון, "קרנית" טוענת כי במצב דברים זה החבות על המבטחת.

מה הדין?

- א. "ביט ביטוח" צודקת, תנאי מוקדם לכיסוי ביטוחי הוא הוכחת זהויה הנהג, ולכן "קרנית" חייבת לפצות את עיזבונות ראובן ושמעון.
- ב. "קרנית" צודקת, לשם קיומה של חבות ביטוחית אין צורך בקביעה פוזיטיבית מי נהג ברכב.
- ג. "ביט ביטוח" פטורה מחבות כלפי שני עיזבונות הנפגעים. "קרנית" חבה רק כלפי עיזבון שמעון.
- ד. דין התביעה להידחות הן כלפי "ביט ביטוח" והן כלפי "קרנית".

2. דניאל עצר את רכבו לפני מעבר חציה כדי לאפשר לדנה, הולכת רגל, לחצות בביטחה. שמשון לא הבחין בעצירת רכבו של דניאל, פגע בו מאחור, והדף את רכבו של דניאל לעברה של דנה שנפגעה מחזית רכבו של דניאל. רכבו של דניאל מבוטח בביטוח חובה כחוק בחברת "השומר" ואילו רכבו של שמשון מבוטח בביטוח בביטוח חובה כחוק בחברת "החלוץ".

מי חב כלפי דנה בפיצויים בגין נזקי הגוף שנגרמו לה בתאונת הדרכים?

- א. רק דניאל וחברת "השומר" חבים בפיצוי דנה.
- ב. רק שמשון וחברת "החלוץ" חייבים בפיצוי דנה.
- ג. שני הנהגים ומבטחיהם חייבים כלפי דנה ביחד ולחוד ובחלקים שווים ביניהם.
- ד. שני הנהגים ומבטחיהם חייבים כלפי דנה לפי מידת האשם של כל נהג בתאונה.

3. משה נפגע בגופו בתאונה מפגיעת מחפר זחלי כאשר שהה באתר בנייה. למחפר הוצאה פוליסת ביטוח חובה לרכב מנועי על ידי חברת ביטוח. על פי לשון סעיף 1 לחוק הפיצויים, רכב מנועי מוגדר כך: "רכב מנועי" או "רכב" - רכב הנע בכוח מיכני על פני הקרקע ועיקר יעודו לשמש לתחבורה יבשתית, לרבות רכבת, טרקטור, מכונה ניידת הכשירה לנוע בכוח מיכני בכביש ורכב נגרר או נתמך על ידי רכב מנועי, ולמעט כסא גלגלים, עגלת נכים ומדרגות נעות". לצורך השאלה הניחו כי המחפר הנידון אינו נכלל בהגדרת המונחים "טרקטור" ו"מכונה ניידת הכשירה לנוע בכוח מיכני בכביש".

משה הגיש תביעה נגד מפעיל המחפר בעת התאונה, החברה שהעסיקה אותו (להלן: "המעסיקה") והמבטחת שלה מכוח פקודת הנזיקין, תשכ"ח, טען כי נזק נגרמו בשל רשלנות המפעיל והמעסיקה בהפעלת המחפר. מבטחת המעסיק טענה להגנתה כי לנוכח כלל "ייחוד העילה" ובהינתן דיש למשה עילת תביעה מכוח חוק הפלג"ד (להלן: "חוק הפיצויים"), נגד מבטחת המחפר, אין לו עילת תביעה נגדה.

מה הדין?

- א. טענת מבטח המעסיקה אינה נכונה. למשה אמנם קמה עילת תביעה על פי הוראות חוק הפיצויים מכיוון שהוצאה למחפר פוליסת ביטוח חובה, אך עילה זו מבוססת על ההסכמה החוזית כפי שבאה לביטוי בפוליסה, ועל פי ההלכה הפסוקה אין בכוחו של חוזה הביטוח לשלול מהנפגע את העילה בנזיקין, ובנסיבות אלו לא חל כלל ייחוד העילה.
- ב. טענת מבטחת המעסיקה אינה נכונה, ותובע תמיד רשאי לבחור את העילה שמכוחה הוא מגיש את תביעתו.
- ג. טענת מבטחת המעסיקה נכונה. על פי הוראות חוק הפיצויים, כאשר קמה לתובע עילת תביעה לפי חוק הפיצויים לא תהיה לו עילת תביעה על פי הוראות פקודת הנזיקין בשל נזקי הגוף שנגרמו לו בתאונה. לכן אין יסוד לתביעתו של משה נגד מבטחת המעסיקה, אפשר להגיש בקשה לסילוק התביעה על הסף ולהניח כי בית המשפט יקבלה. היה על משה להגיש תביעה לפי חוק הפיצויים נגד מבטחת המחפר בלבד.
- ד. טענת מבטחת המעסיקה אינה נכונה, שכן בנסיבות המקרה הנידון כלל לא קמה למשה עילה מכוח הוראות חוק הפיצויים.

4. ביום 01/07/2017 אירעה תאונת-דרכים שבה היו מעורבים שני כלי רכב מסוג מכונית פרטית. בכל כלי רכב היה נהג אחד ונוסע אחד. לכל המעורבים נגרמו נזקי גוף בשל התאונה.
מה הדין?

- א. על כל נהג תחול אחריות על נזקי הגוף של מי שנסע ברכב שלו.
- ב. על כל נהג תחול אחריות על נזקי הגוף של מי שנסע ברכב האחר.
- ג. כל אחד מהמעורבים יישא באחריות על נזק הגוף שלו.
- ד. על כל הנהגים תחול האחריות לנזקי הגוף של כל המעורבים במשותף.

5. סיליה נהגה ברכבה, רביבה ישבה לצידה. במהלך הנסיעה על כביש החוף, אירע תקר באחד הגלגלים. סיליה העמידה את רכבה בשול הכביש והיא ורביבה יצאו מהרכב. בעוד סיליה עמלה על החלפת הצמיג, עמדה רביבה בסמוך, עישנה ודיברה בטלפון הנייד שלה. באותה העת עשה את הדרך לביתו דוד עם מכונית המאזדה שלו, דוד איבד את השליטה ברכבו פגע ברביבה ונגרם לה נזק גוף. לאחר הפגיעה ברביבה, רכבו של דוד פגע גם במכוניתה של סיליה. מבטחת הרכב של דוד ומבטחת הרכב של סיליה הסכימו שמדובר בתאונת דרכים, אך דעותיהן נחלקו בנוגע לאחריות לגבי רביבה. מבטחת הרכב של דוד טענה כי על מבטחת הרכב של סיליה לשאת במלוא הפיצוי לרביבה. לעומת זאת, מבטחת רכבה של סיליה טענה כי על מבטחת הרכב של דוד לשאת במלוא הפיצוי. המגשר אליו פנו המבטחות סבר כי על שתיהן לשאת בפיצוי בחלקים שווים.
מה הדין?

- א. מבטחת הרכב של סיליה צודקת. על מבטחת הרכב של דוד לשאת במלוא הפיצוי לרביבה.
- ב. מבטחת הרכב של דוד צודקת. על מבטחת הרכב של סיליה לשאת במלוא הפיצוי לרביבה.
- ג. המגשר צודק. רביבה תוכל לתבוע מכל אחת מהמבטחות מחצית נזקה.
- ד. המגשר צודק. שתי המבטחות חייבות כלפי רביבה ביחד ולחוד, ובינן לבין עצמן יישאו בנטל החיוב בחלקים שווים, כך שכל אחת מהן תשלם מחצית מנזקה של רביבה.

6. לביהמ"ש הוגשו שתי תביעות נגד חברת הביטוח "ביטוחיטיס בע"מ". באירוע הראשון רוני נסעה לקמפינג במכוניתה ועצרה ביער הסמוך כדי לבשל ארוחת צהרים על ידי אמוגזית. בשל דליפת גז ממכל האמוגזית בא הגז במגע עם מיכל הדלק ובעקבות זאת התלקחה מכוניתה של רוני. בשל התלקחות המכונית, רוני נכוונה בגופה. באירוע השני, נכנסה עדנה למכונית כשהסיגריה שעישנה דולקת, ולפני שהתניעה את המכונית נשמה הסיגריה מפיה והבעירה את הריפוד של המושב שלצד הנהג. כתוצאה מכך נגרמו לה כוויות בגופה. חברת ביטוחיטיס היא מבטחת מכוניתיהן של רוני ועדנה.
מה הדין?

- א. בהתקיים יתר התנאים שבדין, תביעתה של רוני נגד ביטוחיטיס תתקבל ואילו תביעתה של עדנה תידחה.
- ב. בהתקיים יתר התנאים שבדין, תביעותיהן של השתיים נגד ביטוחיטיס יתקבלו.
- ג. בהתקיים יתר התנאים שבדין, תביעותיהן של השתיים נגד ביטוחיטיס יידחו.
- ד. בהתקיים יתר התנאים בדין, תביעתה של עדנה נגד ביטוחיטיס תתקבל, ואילו תביעתה של רוני נגד ביטוחיטיס תידחה.

7. שלמה נפגע עקב התפוצצות של הגלגל שהתרחשה תוך כדי תיקון הרכב במוסך בו הוא עובד.
האם זכאי שלמה לפיצויים בהתאם לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים?

- א-כן.
- ב-לא.
- ג-כן, אלא אם המזיק הוא אדם מחוץ לכלי הרכב.
- ד-לא, אלא אם הניזוק הוא בעל הרכב.

קראו את הקטע הבא וענו על שאלות 8 - 9

השופט עמית ברע"א 5470/18 שלמה חברה לביטוח: הלכת פדידה יפה לענייננו. בשני המקרים הרכב חנה והיה בעצירה מוחלטת, והניזוקים הגיעו אליו על מנת לקחת דבר מה. בעניין פדידה הניזוק נפגע בעת ירידתו מהרכב לאחר שכבר נכנס לרכב, ואילו בענייננו המשיבה נפגעה לאחר שפתחה את דלתו הימנית-אחורית של הרכב ואך רכנה פנימה. פתיחת הדלת והרכינה לתוך הרכב לא היו למטרה תעבורתית, כפי שבעניין פדידה, הירידה מהמשאית לאחר שנאספה ממנו מצית אינה מקיימת מטרה זו. אשר להגדרת "פריקה וטעינה", כשלעצמי, אני נוטה להסכים לדעה כי הוצאת ציוד אישי מהרכב או מתא המטען של הרכב, כמו סל מצרכים, או במקרה שלפנינו סולם קטן תלת-שלבי, אינה בגדר "פריקה", כפי שנפסק לא אחת בערכאות הדיוניות (ראו, לדוגמה, ע"א (מחוזי חי) 542/94 סבאג נ' דולב [פורסם בנבו] (15.1.1996)). וראו גם עניין גפן שם אומר השופט ריבלין (כתוארו אז): "למעלה מן הדרוש יאמר כי קיים ספק בשאלה אם היה מקום לראות במשיכת שק המזון משום פריקה, כמשמעותה בסיפא של הגדרת השימוש ברכב המנועי". והשוו לע"פ 2940/04 לוי נ' מדינת ישראל, פ"ד מח(4) 545 (1994) שם דחה בית המשפט את הטענה כי הוצאת תיק מסמכים מרכב היא בגדר פריקה וטעינה מותרת לצורך תמרוך המתיר חניה לצרכי פריקה וטעינה).

אך איני נדרש לקבוע מסמרות בנושא, מאחר שלטעמי יש לראות את הרכב כזירת התרחשות גרידא, כמקום לאחסון בלבד, כך שאין כל משמעות לחפץ אותו ביקשה המשיבה להוציא. כפי שאם המשיבה הייתה מתכוונת לשוב לרכבה על מנת להוציא מצית, ונפגעת עת רכנה לתוך הרכב – התוצאה הייתה, בדומה לעניין פדידה, כי חוק הפיצויים לא חל, כך גם בענייננו שהמשיבה ביקשה להוציא מהרכב סולם קטן לצורך עבודת הניקיון.

8. מה עמדתו של השופט עמית ביחס להגדרת "פריקה"?

- למרות שהחוק ממעט "פריקה מרכב עומד" מהגדרת "שימוש", השופט עמית כולל "פריקה" בהגדרת "שימוש".
- למרות שהחוק כולל "פריקה מרכב עומד" מהגדרת "שימוש", השופט עמית ממעט "פריקה" בהגדרת "שימוש".
- החוק ממעט "פריקה מרכב עומד" מהגדרת "שימוש", השופט עמית מבקש לצמצם את הגדרת "פריקה".
- החוק ממעט "פריקה מרכב עומד" מהגדרת "שימוש", השופט עמית מבקש להרחיב את הגדרת "פריקה".

9. פסיקתו של השופט עמית מתבססת על כך:

- שהרכב נחשב כזירת התרחשות, ולא מקיים את הייעוד התעבורתי, ולכן מתקיימת "פריקה".
- שהרכב אינו נחשב כזירת התרחשות ולכן הוצאת הסולם מהרכב אינה נחשבת בהגדרת "שימוש".
- שהרכב נחשב כזירת התרחשות בלבד ולכן הוצאת סולם מהרכב לא נחשבת "פריקה".
- שהרכב נחשב כזירת התרחשות בלבד ולכן לא מתקיים רכיב "שימוש".

10. עידן נהג ברכב ללא ביטוח חובה. הילה ישבה לצידו של עידן. במהלך הנסיעה התנגש רכבו של עידן ברכבו של איציק. הילה נפגעה בהתנגשות ונגרם לה נזק גוף. אין כל מחלוקת שהתאונה אירעה בשל רשלנותו של איציק. הילה קיבלה פיצוי מקרנית שהגישה תביעה נגד עידן ודרשה את השבת סכום הפיצויים ששילמה להילה. תביעתה של קרנית התקבלה ועידן הגיש תביעה בה דרש מאיציק לשפותו בסכום שחויב לשלם לקרנית. בעקבות פציעתה בתאונה נמנעה הילה מלנהוג ברכבה. מספר שבועות לאחר התאונה ביקשה הילה מחברתה להסיעה לטיפול פיזיותרפיה. במהלך הנסיעה התנגשה מכוניתה של חברתה בעץ ולהילה נגרם נזק בראשה. לאחר מספר ימים, הסתבר כי כמה ימים לפני האירוע נשלל רישיונה של החברה בשל נהיגה בשכרות אך החברה לא אמרה על כך מאומה להילה. הילה הגישה תביעה לפיצויים נגד קרנית.

מה הדין?

- א. עידן זכאי לתבוע מאיציק לשפותו בגין הסכום שחויב לשלם לקרנית, הילה זכאית לפיצויים מקרנית בגין הנזק בראשה.
- ב. עידן זכאי לתבוע מאיציק לשפותו בגין הסכום שחויב לשלם לקרנית, הילה אינה זכאית לפיצויים מקרנית בגין הנזק בראשה.
- ג. עידן אינו זכאי לתבוע מאיציק לשפותו בגין הסכום שחויב לשלם לקרנית, הילה אינה זכאית לפיצויים מקרנית בגין הנזק בראשה.
- ד. עידן אינו זכאי לתבוע מאיציק לשפותו בגין הסכום שחויב לשלם לקרנית, הילה זכאית לפיצויים מקרנית בגין הנזק בראשה.